

RASIM KADIC:

Karadzic mi je rekao da su odredili 150.000 mrtvih Srba u ratu za teritorije

"Radovan Karadžić, tadašnji predsjednik Srpske demokratske stranke (SDS) u razgovoru koji sam sa njim obavio u proljeće 1992. godine, u martu mjesecu, na Ilidži, u posljednjem pokušaju da 'spustim loptu' kako bi se izbjegao rat u Bosni i Hercegovini, poručio mi je: Rasime, ovo je historija, ovo je rat, ovo je rat za teritorije i mi Srbi smo spremni za rat za teritoriju", rekao je Rasim Kadić.

"Kažem mu: Radovane, ali biće mrtvih. Znae, rat je teška stvar. Odgovorio je: 'Ne, ne ne zanimaju nas mrtvi. Mi smo odredili 150.000 mrtvih Srba za ostvarenje ovog historijskog cilja. Ovo je vrijeme u kojem ćemo mi napraviti svoje granice i vas samo pozivamo da podijelimo Sarajevo, a ostalo će sve ići lakše'", prisjetio se Kadić, koji je po prvi put u javnost, u razgovoru za Anadoliju, iznio detalje posljednjih prijeratnih razgovora sa čelnicima SDS-a Radovanom Karadžićem, Nikolom Koljevićem i Momčilom Krajišnikom.

Kaže kako je negdje s proljeća 1992. godine, nakon prethodnih dogovora sa predsjednikom Predsjedništva BiH Alijom Izetbegovićem, ponudio da razgovara sa tadašnjim predsjednikom Skupštine BiH Momčilom Krajišnikom i predsjednikom

SDS-a Radovanom Karadžićem i da barem još jednom, posljednji put pokuša da učini nešto da se sačuva mir.

"Želio sam da spustim loptu na zemlju, jer je tada SDS već imao svoje policijske snage, a to ću ja i vidjeti konkretno. Praktično su držali podijeljen grad Sarajevo. Držali su pod kontrolom određene teritorije grada, a regularni organi BiH više nisu imali jurisdikciju na cijeloj teritoriji. Predsjednik Izetbegović se s tim složio i ja sam tada u dogovoru sa Krajišnikom, kao predsjednikom Skupštine BiH, koji je bez obzira na sve uvijek izgledao malo pitomiji, mirniji, možda malo i lukaviji od Karadžića, koji je izgledao nabusito i grubo, dogovorio sastanak. Susreli smo se u hotelima na Ilidži. Bio sam četiri sata dole u hotelu i od toga sam sa Karadžićem razgovarao 20-tak minuta, sa Koljevićem pola sata, a ostalo sa Krajišnikom. Ono što je znakovito iz ove perspektive, i ovo sve prvi put javno govorim, je da je Krajišnik bio malo umjereniji i s obzirom na naše parlamentarne odnose, nekako sam ja lakše malo sa njim mogao da pričam", navodi Kadić.

Razgovor sa Radovan Karadžićem, kaže, bio je "kratak i vrlo oštar u kojem je on njemu odmah iz prve izgovorio uvodnu rečenicu o borbi Srba za teritorij".

"Bilo je to, iskren da budem, bez obzira što sam ja tada bio u političkoj formi i dobro poznavao sve prilike za mojih tadašnjih 31-32 godine stvarno šokantno. Šokantno je tako u oči i tako grubo izgovaranje mogućnosti rata i tako olako licitiranje sa stotinama hiljada žrtava u svom narodu, a kamoli na drugoj strani. Pokušao sam da relaksiram priču. Rekao sam, evo, čak i da hoćemo, da se preselimo, da razdvojimo teritorije, imam komšinicu na Koševskom brdu, ima ogroman fikus visok četiri metra u kući. Ona se srodila sa njim kako će ga prenijeti na neku tvoju Grbavicu. On je ovako rekao: 'E, moj Rasime, pa nemoj od ovoga praviti naivnu priču, ovo je ozbiljna historijska priča'. On, čak, nije mogao ni da se našali. Potpuno je bio uvjeren u ispravnost ideje, potpuno siguran u snagu koju mu je davao Beograd i JNA u ta doba sa svom svojom logističkom organizacijom. On je, ustvari, bio siguran u pobjedu i ostvarenje historijskog cilja bez obzira na metode, vrste i posljedice. On je tako grubo to izgovorio da je mene to potpuno šokiralo. Iako sam imao nekih dilema i pokušaja da do tada i na tom sastanku nešto malo omekšam, nakon tog razgovora sve je praktično bilo potpuno srušeno", priča Kadić.

Kaže, zanimljivo je da se vratio Izetbegoviću u kabinet i rekao mu "ponudu, odnosno poruku". Sjeća se Kadić, da su sjedili, te da je tada Alija Izetbegović imao kabinet koji gleda na Titovu ulicu, a da se poslije preselio na drugu stranu koja gleda na park, i da je već počelo da puca.

"Nešto je puklo jako, zatreslo se. Sjećam se, pita Izetbegović mene: 'Je li te strah?'

Naravno da me tada ništa nije bilo strah i ostali smo da razgovaramo. Kažem ja njemu: 'Karadžić je pretvrd, dakle, to je kraj, više se sa njim ne može razgovarati, on je uvjeren u silu, snagu i kaže podjela Sarajeva, a ostalo će biti samo po sebi'. Gleda mene Alija, pita me šta ja mislim. Uvijek je pitao - šta ti misliš? Znao sam, tražio sam neki izlaz ponovno. Meni je bilo teško da kažem: 'Ma, idemo u rat, pa šta bude.' To niko ne izgovara. Rekao sam mu: 'Alija, dobro, nije važno šta ja mislim, važno je šta ti misliš?' On je tada izgovorio rečenicu, odlično je se sjećam: 'Rasime, ako ovaj grad ne može da se odbrani, onda ne treba ni da postoji"', priča Kadić.

U prevodu, navodi Kadić, Izetbegovićeva poruka je bila: "Ako ova zemlja i mi ne možemo da se odbranimo onda, kako ćeš da postojiš."

"Čini mi se da je Alija tada već prešao onaj rubikon mogućih pregovora, razgovora. Jednostavno je znao da više nema nazad i da se moraš braniti. Naravno, cijenu svi znamo, ali je cijena koja je zaključena, u tome je da je ona onih koji su se branili. Alija nije optužen i nije završio u Haagu, a Radovan Karadžić je optužen i završio je u Haagu i vjerovatno ga čeka presuda za ono što je i izgovarao i ono nakon što je izgovorio i radio konkretno", poručuje Kadić.

Kada je u pitanju sama presuda bivšem predsjedniku SDS-a, kasnije ratnom predsjedniku RS-a, koja se očekuje u Haškom tribunalu, Rasim Kadić navodi kako očekuje da će ona biti najveća moguća s obzirom na politiku Radovana Karadžića i onih koji su to huškali i gurali, a pod tom politikom podrazumijeva i tadašnju politiku Slobodana Miloševića i intelektualnu podršku toj politici od Srpske akademije nauka i umjetnosti i izvođača radova koji su se, kaže, zvali tada formalno JNA.

"Ta politika bi morala da, osudom Radovana Karadžića za sve posljedice u BiH, zaista dobije najveću moguću kaznu i da bude poruka svakom, politici i srpskoj i bilo čijoj drugoj na ovim prostorima, da će ona uvijek završavati onako kako se nadam da će ova presuda biti izrečena. Sa stajališta Bošnjaka kao naroda, u historiji, kažu, bilo je nekoliko tih genocida. Mi znamo za četničke genocide nad Bošnjacima istočne Bosne, masovno ubijanje i protjerivanje, ali za razliku od tog vremena, rat 92-95 je bio prvi rat koji je vođen i na televiziji, ostao zabilježen u medijima, ostao zabilježen ne samo u sjećanju preživjelih nego i u moćnoj dokumentaciji i unutar BiH i izvan BiH i koji ima svoj sudski epilog. To su presude za genocid, pojedinačne i presuda koja se očekuje Radovanu Karadžiću, i presuda koja se posebno očekuje, a to je Ratku Mladiću kao vojnom komandantu. Ono što ja mogu da očekujem je da nakon ove presude Karadžiću, bez obzira što znam da najveći broj Srba generalno će je tretirati kao nepravednu, ipak, se nadam da će ona biti istorijski važna da Srbima i srpskoj politici i u Beogradu i u BiH i svugdje na

svijetu, kao i svakoj drugoj agresivnoj politici, pokaže da ta agresivnost, ubijanje ne može biti opravdanje ni za kakvu politiku i da će to uvijek biti kažnjivo", stava je Kadić.

Ističe, da to "nije pretjerana utjeha onima koji su potpuno nevini, goloruki ubijeni, ali da je s druge strane, nekakva vrsta naslijeđa koju mi ostavljamo da se učini da do toga više nikada ne dođe".

Imamo, navodi Kadić, "mi i odgovornost sa svoje strane". Ističe, da je jedne prilike pokušavao da izgovori rečenicu koja je bila vrlo teška.

"Kada je Boris Tadić, bivši predsjednik Srbije, došao pa se izvinjavao za ono što je Srbija uradila u BiH onda su započele priče o tome kako bi Bakir Izetbegović trebao također da uputi izvinjenje. Ja sam rekao: da, može, da Bakir Izetbegović zaista treba da se izvini za sve ono što je Armija RBiH napravila u Paraćinu, Čupriji, Kraljevu, Beogradu... To je trebalo da ukaže kako mi nismo napali drugu državu, a oni jesu i kako taj ekvivalent izvinjenja apsolutno historijski je neopravdan i neprimjeren. Sa strane, Srbiji nije dovoljno samo izvinjenje. Mi smo zaboravili plaćanje ratne odštete na čemu treba insistirati, a što još uvijek nije završena priča", navodi Kadić.

Kadić kaže kako kako očekuje da će Karadžićeva biti prva velika, historijska presuda na javnoj međunarodnoj sudskoj instanci koja bi morala da promijeni politiku Beograda i Srba prema BiH i Bošnjacima jer, smatra, "u protivnom, suočit će se uvijek sa istim takvim scenarijem".

"S druge strane, moraju računati da, možda da i ja kažem malo tvrđu izjavu, da u budućnosti po nekoj mojoj procjeni bi trebali da odustanu od agresivnih politika, jer oni više nikada neće biti tako jaki kao što su bili 90-ih, a mi slabi kao što smo bili 90-ih. Morali bi da računaju i sa tom činjenicom da se i tu stvari mijenjaju i da bi najbolje bilo da se uvažavamo, da se pospu pepelom za ono što su uradili i da iskoriste presudu protiv Zdravka Tolimira, Radovana Karadžića, Vojislava Šešelja i Ratka Mladića, koje će doći, pa da im to bude opravdanje za buduće politike, da se ne ponašaju na način kako su se ponašali", istakao je Kadić.

Interesantno je da se nakon hapšenja Radovana Karadžića u Srbiji, u beogradskim medijima pojavila tvrdnja kako se on zapravo u BiH zalagao za mir, a kao argument je navedena inicijativa koju je potpisao 1991. godine, a sve je ilustrovano fotografijom na kojoj se nalazi Karadžić sa jedne, Alija Izetbegović sa druge strane, a u sredini upravo Rasim Kadić.

"Radi se o jednoj inicijativi Liberalne stranke BiH tada, u Parlamentu BiH sredinom

1991. godine, kada su krenuli sukobi u Sloveniji i Hrvatskoj. Ja sam jednostavno, iako sam bio najmlađi u Parlamentu BiH, tada vidio gdje to ide i onda sam u duhu nekih liberalnih načela napravio jedan dokument, deklaraciju - izjavu koja je imala dva temeljna principa. Ona je govorila o tome da se mi nalazimo u situaciji kada želimo da razriješimo ustavnopravno pitanje Jugoslavije, odnosno BiH, i da unutar tog razrješenja imamo različita politička stajališta o tome kako to treba da riješimo. Naravno, ja sam tada tražio da izjavu potpišu, da priznajemo da imamo različita politička stajališta u vezi sa budućim ustavnopravnim uređenjem BiH, da želimo da ga razriješimo na jedan miran način i da su svi politički stavovi koje izgovorimo legitimni bez obzira što su suprotstavljeni ili nisu jednaki. Navodi se da da je legitimno iznošenje političkih stavova i borba za njih, ali da ono što je ključno, da svi politički lideri i stranke unaprijed potpisuju da će se odreći upotrebe sile za ostvarivanje svojih političkih ciljeva i da će do rezultata doći dogovorom", ističe Kadić.

Kaže, taj dokument su potpisali svi u Paralementu BiH, uključujući i lidere tri najveće, tada vladajuće stranke SDA, HDZ i SDS.

"Taj dokument se pojavio, to je zanimljiva stvar, u beograskim medijima nakon što je Karadžić uhapšen, a imao je za cilj da pokaže kako, eto, kao vidite tada je Karadžić potpisao da će se odreći sile za ostvarivanje političkih ciljeva. Međutim, tek manje od godinu dana nakon što je potpisana ta izjava desile su se sve strahote o kojim pričamo. On se nije odrekao sile. Čak štaviše. Na jedan najgori način je dezavuirao jednu uslovno rečeno plemenitu inicijativu koju sam ja predložio znajući da ona nema neku stvarnu snagu, ali, ipak, sam htio da ih dovedem crno na bijelo i da im kažem - legitimno je izgovoriti stav, ali nije legitimno upotrijebiti silu za ostvarenje tog političkog stava. Mislim da taj princip generalno uvijek važi, uvijek ga treba nuditi u nekim konfliktnim situacijama, da svi ključni akteri stanu iza jednog takvog miroljubivog stava", ističe Kadić.

Kao poslanik u Skupštini BiH Rasim Kadić se nalazio u parlamentarnoj sali kada je tadašnji predsjednik SDS-a za govornicom izrekao prijetnju: "Nemojte da mislite da BiH nećete odvesti u pakao, a muslimanski narod možda u nestanak, jer neće moći da se odbrani ako bude rata..."

Kadić je pojasnio ambijent koji je vladao u BiH u vrijeme kada je Karadžić iznio svoje prijetnje o nestanku muslimanskog naroda. Istakao je da se radi o kraju 1991. godine, u kojoj već postoje sukobi "takozvane JNA sa regularnim policijskim službama u Sloveniji nakon njene odluke o samostalnosti i proglašenja nezavisnosti".

Nakon toga, kaže Kadić, JNA se povlači na teritoriju Hrvatske i dolazi do tenzija

unutar Hrvatske. Već tada, dodaje Kadić, "imamo oružane sukobe u Republici Hrvatskoj tokom 1991. godine", te da se istovremeno vode pregovori predsjednika republika u vezi sa budućim statusom Jugoslavije. Naravno, sve je, veli on, isprepleteno, "ne možemo izvagati tačno i precizno, to će historičari da urade, ali jedna opšta situacija je bila takva da se tražilo rješenje za Jugoslaviju, a u stvarnosti istovremeno se tražilo rješenje za samostalnost određenih republika".

Bosna i Hercegovina, kaže Kadić, u tom periodu je zagovarala koncept ostanka Jugoslavije u bilo kojem obliku, a Izetbegović je zagovarao i složio se i sa konceptom konfederacije i asimetričnom federacijom, koju je usaglasio sa tadašnjim predsjednikom Makedonije Kirom Gligorovim.

"Međutim, očito je da je, kako ja kažem kraljevina SHS bila čvrsto odlučila da žele apsolutnu samostalnost i da Srbija i Hrvatska i Slovenija nisu imale nekog posebnog interesa za Jugoslaviju, a samo je to Srbija vješto kamuflirala. Ona je, ustvari, ideju velike Srbije tretirala kao ideju proširene Jugoslavije i u to doba to je prilično dobro zvučalo, pa čak su za to imali određene pretpostavke. One su bile da je nesumnjivo od momenta sukoba u Sloveniji, JNA izgubila civilnu kontrolu nad sobom, jer se Predsjedništvo Jugoslavije raspalo nakon povlačenja Janeza Drnovšeka, kasnije i Stjepana Mesića, i u tom momentu ona više apsolutno nije bila Jugoslovenska narodna armija nego ustvari je bila srpska paravojska koja je u svijesti ljudi još uvijek imala neku ideju o tome da je ono što je nekada bila. Ali, ona je bila srpska paravojska i Milošević je na tu kartu računao", kaže Kadić.

Navodi kako je u prvom broju Waltera 1988. godine, koji je zabranjen nakon šest brojeva, napisao uvodni tekst u kojem je rekao da za slučaj raspada Jugoslavije "Srbi imaju najbolji teritorijalni raspored jer će JNA postati srpska vojska i oni će samo korpuse JNA pretvoriti u korpuse srpske vojske".

"To se i desilo i te 1991. u tom kontekstu mi smo u Skupštini BiH vrlo često, gotovo stalno imali dnevni red i raspravljali o različitim inicijativama za razrješenje krize. Uvijek se govorilo i tragalo za mirnim razrješenjem krize, jer mi smo svi bili svjesni da ako 'pukne' da će BiH najteže da prođe. To su bili razgovori o Cutileirovom planu, odnosno međunarodnim inicijativama na jednoj strani, a i razgovori o unutarjugoslovenskim inicijativama na drugoj strani. Ono čega se sjećam iz tog perioda je bila jedna, rekao bih, sjajna taktička i strateška igra SDS-a koji su igrali da opstankom Momčila Krajišnika, tada predsjednika Skupštine BiH na mjestu predsjedavajućeg, potpuno kontroliraju i paraliziraju rad Parlamenta BiH, odnosno donošenje bilo kojih odluka. On je bio savršeno vješt u tome da nikada ne završi tačku dnevnog reda ili da nešto ne stavi na glasanje, a istovremeno su oni znali da potpuno napuste Parlament i da u njemu od svih delegata, odnosno poslanika SDS-a, ostane samo Momčilo Krajišnik. On je mogao, s obzirom da su bili direktni

televizijski prenosi, da replicira svima nama koliko nas je ostajalo u sali, nas preko 150, tako da je rezultat u javnosti 150 prema 1 ustvari bio 1:1", navodi Kadić.

Krajišnik je, navodi Kadić, imao mikrofon i na sve odgovarao, na način kako je htio. Ima jedan čuveni snimak, kaže Kadić, kada je tražio da mu Krajišnik može replicirati, ali samo da ustane sa mjesta predsjedavajućeg i da izađe za govornicu, što je on odbio. Ali, tada sam, veli Kadić, i ja izašao iz sale. Postoji, naglašava, negdje snimak na TV BiH koji je pokazivao tu atmosferu nastojanja SDS-a da paralizira rad Parlamenta, a da istovremeno na drugoj strani organizira rad novog parlamenta od strane srpskih poslanika, koji su stvorili parlament takozvane Srpske republike BiH, koji će kasnije izrasti u nešto drugo.

"Kada je u pitanju taj period, sve te sjednice su obilježile nejasni dnevni redovi, vrlo duge rasprave koje nisu imale početka ni kraja. Pošto su se prenosile, imale su više interes da pokažu i politički i javni efekat izgovorenih riječi na građane, a ne da donesu neku konkretnu odluku, koju je bilo gotovo u takvoj konstelaciji nemoguće donijeti. Takva je bila i ova čuvena sjednica kada je Radovan Karadžić došao na sjednicu Skupštine, na koju, inače, on nije često dolazio jer nije bio član parlamenta. Ali, očito da je to bila sjednica koja je bila važna, na koju je on došao, ne znam kontekst u kojem je to bilo, ali očito je da je to što je izgovorio bilo potpuno pripremljeno, nimalo spontano, nego skontano, i da je izgovorio nešto što će i njega obilježiti zauvijek i što će nažalost obilježiti tu politiku i onih koji su ga slijedili zauvijek", navodi Kadić.

S druge strane, kaže Kadić, taj trenutak je obilježila i izjava koju je Alija Izetbegović, kao predsjednik SDA i predsjednik Predsjedništva RBiH, izgovorio nakon što je Karadžić to svoje kazao - muslimanski narod neće nestati u BiH.

"Kontekst izjave Karadžića je bio takav da smo mi bili potpuno zapanjeni. Još uvijek smo mi u Parlamentu bili svi zajedno, na neki način u hodnicima, u pauzama, u kuloarima razgovarali koliko je bilo moguće normalnije, tražili smo rješenje. Mnogi su se barem u razgovorima sa svojim dedom, nanom ili bilo kim starijim, znali iz njihovih priča šta znači rat. Znali smo šta to znači i jednostavno niko ne voli rat. Svi su tražili neko rješenje. Ulazak Karadžića tako arogantno, tako narogušeno i izgovaranje te rečenice o nestanku jednog naroda bilo je ustvari kraj iluzije da se više uopšte može razgovarati. To je problem. Sjećam se, kada je to izgovorio nastupio je muk, pa onda glasno negodovanje iz sale. Uvijek sam sjedio praktično u posljednjem redu, u vrhu sale, i tada sam vidio da se Izetbegović prilično hladno javio. Izašao je i izgovorio, opet, također svoju historijsku rečenicu, koja je na neki način bila neka vrsta nacionalnog odgovora na prijetnju", naglašava Kadić.

Odakle suština prijetnje Radovana Karadžića, pita Kadić. Suština prijetnje Karadžića

je bila, kaže, u tome što su Bošnjaci, odnosno Muslimani u to doba tražili rješenje za sebe, kada su propale sve prilike mogućeg očuvanja Jugoslavije u bilo kojem obliku.

"Kada su se Bošnjaci opredijelili za politiku nezavisnosti BiH na isti način kao što su nezavisnost već željele i Slovenija i Hrvatska, a sada se vidi i sve druge republike bivše Jugoslavije, sa srpske strane ili sa Karadžićeve strane uslijedio tako žestok odgovor što je bila poruka o tome da se nikako ne može dozvoliti odluka Bošnjaka kao autonomnog ili samostalnog naroda da žele da žive u jednoj državi u kojoj bi bili ravnopravni sa ostalim narodima i građanima. Bošnjaci su nesumnjivo prvi puta tada u 20. vijeku ili u svom životu imali priliku da odluče o svojoj sudbini na jedan demokratski, regularan način. I naša potreba da odlučimo kako ćemo živjeti, u kojem državnom ustrojstvu, sama naša inicijativa i ideja da to izgovorimo je ustvari naišla na osudu o tome da uvodimo narod u nestanak. To je ustvari ključna politička skrivena poruka da tadašnja srpska politika nama jednostavno nije dozvoljavala ni priliku da se samo izjasnimo o vlastitoj budućnosti tretirajući nas vjerovatno kao preslabe da bismo mogli da donesemo bilo koju odluku, a vjerovatno sebe prejakim i mogućim i moćnim da mogu da spriječe takvu odluku", navodi Kadić.

Karadžić je, naglašava Kadić - potpuno je to sada jasno - bio tada privremeni gost na zasjedanju Parlamenta jer je, inače, "bio na nekim drugim mjestima, na generalskim zborovima, u Beogradu i sa nekim srpskim nacionalistima koji su ga jednostavno nahuškali na varijantu da su Muslimani preslabi, a Srbi prejaki i da on ima snagu i moć da to izgovori i zaprijeti računajući da će vjerovatno s druge strane se uplašiti i da će pristati da ostane u onome što su već tada oni nazivali nekakva krnja Jugoslavija".

"Izetbegović je, s obzirom na iskustvo "historijskog sporazuma" Muhameda Filipovića i Adila Zulfikarpašića sa Srbima, kada je odbio taj sporazum, već u glavi imao varijantu nezavisnosti BiH, odnosno referendum za nezavisnost i on je jasno želio da ide tim putem. Na kraju je i došlo do tog referenduma i do izjašnjenja. Mislim da je Izetbegović bio svjestan situacije u kojoj se našao. Znao je da ne može kleknuti na koljena i predati se bez borbe pod prijetnjama takve srpske politike, a na drugoj strani znao je isto tako da ovaj drugi put kojim će krenuti, put nezavisnosti, može da proizvede sve ono što je proizveo s obzirom na to da je znao da će srpska agresivnost biti potpuno izražena. Mislim da je računao i na to da Hrvatska nije imala najčasniju ulogu i na način kako su se izjasnili kada je u pitanju referendum o nezavisnosti, a da ne govorim o ulozi tokom rata. U tom kontekstu, dakle, može se tretirati ta njegova odluka. Mislim da je to bio jedan trenutak kada su pale maske u Parlamentu na javnoj sceni, praktično u direktnom prenosu i sa srpske strane koja je zaprijetila agresivnošću do nestanka jednog naroda, ali i sa

bošnjačke strane koja je bila svjesna težine, ali se opredijelila za opstanak, pa u okviru nezavisne države po bilo koju cijenu. Jer, pitanje je, koja bi bila druga cijena u nekim drugim okolnostima. Ostale su stvari već praktično poprilično poznate", ističe Kadić.

Kada je došlo do tog razjašnjenja, raščišćavanja nacionalnih pozicija u bivšoj Jugoslaviji, navodi Kadić, nesumnjivo je da se možemo, veli, malo prisjetiti historije 20. stoljeća. Bio je, kaže, i Prvi svjetski rat i Kraljevina SHS, Kraljevina Jugoslavija i Drugi svjetski rat i Titova socijalistička Jugoslavija i ono što je izvjesno što mu se čini da ni srpska ni hrvatska politika nisu razumjele tih 90-ih godina da te godine nisu bile 1939.

"Tuđman i Milošević su u to doba tretirali BiH na način kako su je tretirali Cvetković i Maček. Podijelit ćemo to u roku od 24 sata i 'mirna Bosna'. Oni nisu uzeli u obzir da su Bošnjaci tih 50 godina pod Titovom Jugoslavijom narasli i u broju i u obrazovanju i institucionalnom i u svakom drugom smislu i da jednostavno nisu mogli 90-ih godina šutke prepustiti da budu podijeljeni između dvije susjedne države i da praktično nestanu sa političke scene. To je ključni problem koji oni nisu mogli da razumiju. Ono, simplificirano rečeno, 50 ili 100 godina mi smo i Srbima i Hrvatima bili dobri sve dotle dok smo ličili na Aliju Sirotanovića, da uzmemo veliku lopatu i da kopamo ćumur i da proizvodimo struju i da se industrijski ne razvijamo. Onog momenta kada smo, uslovno rečeno, ličili na Aliju Izetbegovića, da hoćemo da živimo u nezavisnoj BiH, započeo je rat protiv tih Bošnjaka i prijetnje nestankom. Tih 50 godina narastanja Bošnjaka unutar BiH, pa i drugih građana BiH koji su željeli ovu zemlju, ako već ne može u Jugoslaviji, a mnogi su je željeli, onda da ona bude BiH u postojećim granicama sa ravnopravnošću unutra. Ta situacija je bila, izgleda, njima zaista teško shvatljiva ili je, jednostavno, nisu shvatili. Sada mislim da su svjesni toga da su pogriješili. Oni moraju da znaju da su pogriješili u tom momentu, ali ja ne zaboravljam ulogu Franje Tuđmana sa Slobodanom Miloševićem kada je u pitanju to vrijeme i ta nastojanja da se BiH podijeli na ovaj ili onaj način", ocijenio je Rasim Kadić.

AA /bhmedia.se